SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 96. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 24, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 24-го ТРАВНЯ 1989 Ч. 96. РІК XCVI.

Заява інформаційного характеру

(до тексту Левка Лук'яненка „Що далі")

(Пресова Служба УГС). — Повідомляємо засоби інформації української діяспори, що в лютому 1989 року Всеукраїнська координаційна Рада УГС не скликалася взагалі. Були засідання цього року 21-го січня, 4-го березня, 2-го квітня, 7-го травня. Перше засідання Всеукраїнської Координаційної Ради, в якому брав участь Левко Лук'яненко відбулося тільки 4-го березня. Стаття Л. Лук'яненка „Що далі?" на ньому не обговорювалася і як програмний документ не приймалася. Своєї стратегії і тактики УГС ні в лютому, ні в березні не міняла. Так само не було ні в лютому, ні пізніше виборів голови УГС, бо такої посади в УГС як неавторитарної демократичної організації взагалі не існує. Є голова Виконавчого Комітету УГС, що згідно статутних принципів переобирається щороку.

Після повернення із засалння головою Виконавчого Комітету є Левко Лук'яненко. Доти видатний правозахисник Левко Лук'яненко, що перебував у неволі, уважався почесним головою УГС. Стаття Лук'яненка „Що далі?" членами ВК УГС після ознайомлення рекомендувалася надрукувати у рубриці „Дискусія з національного питання" в журналі „Український Вісник", де вона і з'явилася з незначними узгодженими з автором змінами у 14-му випуску за перший квартал 89 р. Вона не може уважатися програмою, бо УГС, як правозахисна федеративна організація, відстоює право окремих осіб чи громадських груп конституційним шляхом домагатися своїх ідеалів державности у формі конфедерації з іншими народами СРСР чи Европи, так і повної державної незалежности.

Добре розуміючи сьогоднішню українську ситуацію, Левко Лук'яненко не ставив питання про перетворення своєї власної позиції, висловленої в статті „Що далі?", в програмний постулят УГС.

Просимо врахувати ці уточнення як і те, що стаття „Що далі?" вже надрукована в рубриці з національного питання 14-го випуску Українського Вісника, що вийшов в першому кварталі 1989 р.

НА СОЮЗІВЦІ РОЗПОЧАЛИСЯ РІЧНІ НАРАДИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

Союзівка. — Тут у понеділок, 22-го травня 1989 року розпочалися чергові річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу, в яких бере участь 21 член Головного Уряду із 23, що тепер є в Уряді.

Не беруть участи о.Степан Біляк, член Контрольної Комісії, з уваги на стан свого здоров'я і другий член Контрольної Комісії, Леонід Філь, який виїхав у зв'язку з роботою на півтора року до Еспанії. Мирон Спольський, член Головного Уряду, з уваги на нову професійну працю вніс резигнацію зі свого посту в Головному Уряді.

В нарадах беруть також участь почесні члени Головного Уряду, а саме: Ґеновефа Жеребняк, Анна Чопик, Марія Душник, Анна Гарас, Степан Куропась, д-р Ярослав Падох і Володимир Запаранюк.

Як відомо, в минулому році рішено знову перейти на повних п'ять днів нарад ГУ УНС, і вони цим разом будуть тривати до п'ятниці 26-го травня включно.

В понеділок, 22-го травня ц.р. о год. 10-ій ранку відбулася традиційна програма біля пам'ятника Тарасові Шевченкові, яку відкрив і провадив нею головний предсідник УНС д-р Іван Флис. Він пригадав, що цього року припадає 175-річчя з дня народження Великого Кобзаря, який є патроном Українського Народного Союзу, що рівночасно відзначує 95-річчя свого існування.

Відтак промовив коротко д-р Ярослав Падох, голова Наукового Товариства ім. Шевченка і почесний член Головного Уряду. Він пригадав, що Відділ Українського Народного Союзу в Ню Йорку у 1911 році нав'язав співпрацю із НТШ у Львові, уфундувавши першу стипендію для українського студента і цим започаткував довголітню і корисну співпрацю на культурному і громадському полі, яка існує міцною і незмінною аж до сьогоднішнього дня. Після цих слів почесні члени Головного Уряду УНС Ґлорія Пашен і Геновефа Жеребняк поклали біля пам'ятника Шевченка вінок, а всі присутні спільно заспівали безсмертний „Заповіт".

Точно о год. 11-ій ранку головний предсідник УНС д-р І. Флис відкрив річні наради і привітав присутніх на цих останніх передконвенційних зборах. У привітальному слові він підкреслив перехід УНС на повний професійний шлях через уведення компюторів у видаванні преси, як і в бюрах УНС, а найважливіше — на модерний і професійний спосіб продажі забезпечень. При тому він зазначив дослівно: „Але ми в тому проґресі ніколи не можемо забути, що ми не є тільки забезпеченевою установою, але також громадською, яка дбає про українську громаду тут і український народ в Україні, який тепер пробуджується".

...„Ми завжди тримали прапор УНС високо, як найстаршої і найбільшої української забезпеченевої братської, громадської і патріотичної установи у вільному світі", — з підкресленням заявив головний предсідник.

Потім д-р І.Флис попросив до проведення молитви головного радного УНС Василя Дідюка. Цей розпочав молитву спільним відмовленням усіми присутніми „Отче наш", а відтак відчитав таку молитву:

Царю небесний, утішителю духа правди, зійди між нас і благослови наради наші, щоб вони пройшли з успіхом для добра Українського Народного Союзу, установи нашої братської, 95-річчя якої в цьому році обходимо. УНС на протязі свого довголітнього існування, трудів і праці для добра нашого народу йшов з ім'ям великого нашого Пророка Тараса Шевченка, якого також в цьому році, тут зібравшись, відзначуємо і величаємо.

Цей рік народ наш поневолений, змагаючись за свою самобутність в Україні, проголосив Роком української мови, мови Шевченка. За народом нашим і ми, в розсіянні сущі, пішли та приобіцяли, що будемо чужого научатись, але свого ніколи не цуратись.

Тому у 95-річчя УНС клонимо голови перед його основниками-піонерами та на цих нарадах наших у дискусіях, постановах будемо мати на увазі тільки добро Українського Народного Союзу, наших спільнот в Америці і Канаді та цілого нашого великого, але обездоленого народу.

Пам'ятаймо, що ми його діти, доньки і сини, а Шевченко з висот нам пригадує: 'Обніміте ж, брати мої, Найменшого брата, Нехай мати усміхнеться, Заплакана мати'...Амінь".

На закінчення молитви усі присутні спільно відспівали „Христос Воскрес".

Відтак присутні прийняли без змін порядок нарад, із одною малою зміною прийняли також протокол з минулорічних Річних Нарад, який друковано раніше на сторінках нашого щоденника.

Прийнято також склад поодиноких комісій, що будуть радити у четвер 25-го травня ц.р.

На тому закінчено передполудневу сесію Річних Нарад.

По полудні відбулася дискусія над звітами і запити до звітодавців, у якій брали участь усі учасники нарад. Дискусія зосереджувалася над усіми ділянками діяльности УНС, а зокрема продажі забезпечень, організаційними проблемами, видавничими і розбудовою Союзівки. Зокрема ця остання справа, після дуже позитивного звіту члена Контрольної Комісії адвоката Нестора Олесницького, найшли широкий відгук серед учасників нарад, які з радістю прийняли факт, що Союзівка розбудовується і що вже завершується будинок для робітників і перебудова „Ясіня", що тепер буде призначений для гостей. Висловлено надію, що може вже наступна Конвенція УНС відбудеться на Союзівці, коли розбудова проходитиме далі в такому напрямі.

Згідно із прийнятою традицією, деякі члени Головного Уряду привезли зі собою аплікації нових членів і цим гарним моментом закінчено перший день Головного Уряду. Василь Пастушок склав на руки головного предсідника д-ра І. Флиса п'ять нових аплікацій, Текля Мороз — три, а Ґлорія Пашен одну аплікацію.

На цьому головний предсідник д-р І. Флис закінчив перший день Річних Нарад Головного Уряду УНС.

„Правда" попереджує прибалтійських націоналістів

Москва. — Три дні перед відкриттям З'їзду народних депутатів Москва попередила Народні фронти прибалтійських республік, що їх вимоги, які практично зводяться до віддалення від Совєтського Союзу, надмірні і недопустимі.

„Деякі громадські організації Естонії, Латвії і Литви висувають вимоги, які є екстремістськими і навіть націоналістськими", — сказано у статті, що появилася у центральній партійній газеті „Правда" у понеділок, 22-го травня.

Згадуючи про резолюції, прийняті у половині травня Балтійською асамблеєю (конференцією Народних фронтів прибалтійських республік), „Правда" вказує: „У підсумку, хоч про це ніхто не говорить відкрито, прийняті резолюції набувають якогось сенсу лише в тому випадку, якщо їх автори мають на увазі повне відокремлення трьох прибалтійських республік від Совєтського Союзу".

Як уже повідомлялося, Балтійська асамблея не висувала офіціяльно вимог про відокремлення, однак багато членів Народних фронтів Естонії і Латвії, а також литовської громадської організації „Саюдіс", відкрито заявляють про відокремлення від СССР.

Коментатори відзначають, що вже одна делеґація на З'їзді пригрозила залишити залю, якщо її вимоги не будуть прийняті до уваги. „Ми вважаємо, що росіяни чи узбеки наших проблем не розуміють, — сказав в одному з інтерв'ю у понеділок делегат З'їзду від Каунасу (Литва) доктор Альфредас Смайліс. — Ми вимагаємо для себе права вето. Якщо ж наш протест не буде почутий, ми готові залишити залю засідань".

Естонські делегати не стали уточняти, яку тактику вони обрали, підкресливши, однак, що не мають наміру відступати від загальної плятформи, виробленої Балтійською асамблеєю. Ця конференція, що відбулася 14-го травня, закликала до переходу на принципи економічної незалежности від Москви у наступному році. Понад 60 делегатів З'їзду, які належать до Народних фронтів своїх республік, виробили загальну плятформу, в якій висувається вимога про надання кожній з 15 союзних республік права політичного самовизначення.

Минулого тижня парляменти Естонії і Литви підтримали ряд вимог Народних фронтів. Так, наприклад, Верховна Рада Литви передбачає випуск в республіці своєї валюти, а естонські законодавці мають намір дозволити в обмежених кількостях приватну власність.

В Тексасі відкрилася виставка ікон Л. Остап'юк

Гюстон, Тексас. — Місцева американська преса помістила обширну статтю свого релігійного репортера Ричарда Вари про українську мисткиню Ліду Остап'юк-Ерл, яка від довгих років займається іконописанням та навчає того мистецтва, а у травні виставка ікон її роботи проходить в центрі св. Василія у Гюстоні В осередку цієї виставки є ікона Матері Божої з Ґваделюпи, яка зроблена на подобу цієї, що появилася людям у XV столітті в Мехіко. Ікона присвячена еспанським вірним, що приналежні до центру св. Василія, де відбулася виставка.

Місцевий репортер подає точно життьовий шлях української мисткині, що йшов через табори втікачів у Німеччині до переїзду до ЗСА, спершу до Маямі, а відтак до Гюстону, де вона живе з родиною від 1967 року. Л. Остап'юк-Ерл студіювала мистецтво в університеті в Маямі і там захопилася рідкісним мистецтвом східніх ікон та помимо того, що професори її відмовляли від спеціялізації в малюванні ікон, вона посвятилася їх виконуванню та вивчила пристосування сучасної техніки до цієї одної із найстарших мистецьких галузей.

Хоча на ікони не має великого запотребування, Л. Остап'юк витончує свою техніку в тому напрямі і завважує, що зацікавлення в іконах збудилося серед протестантів, лютеранів і католиків.

Американський журналіст підкреслює, що Л. Остап'юк виконала з нагоди 1000-річчяк Християнства в Україні дві прегарні великі на сім стіп височини ікони свв. Володимира і Ольги, на замовлення Українського Культурного Клюбу в Тексасі.

МАЛЕНЬКИЙ РЕПОРТАЖ З ПОВАЖНОГО ДІЙСТВА

(Вячеслав Чорновіл). — Зустріч нового держсекретаря Дж.Бейкера 10-го травня з радянськими правозахисниками справила на мене неоднозначне враження. Сам факт цієї зустрічі мав би засвідчувати, що нова адміністрація США продовжує реґенівську лінію на підтримку правозахисного руху СРСР. Але... і цих „але" вигулькнуло того весняного вечора дещо забагато.

Почати хоча б з того, що заглянувши в список запрошених, я побачив там серед двох десятків імен, звичайний набір кількох московських правозахисників (Григорянц, Подрабінек, Тимофеєв — люди зрештою справді достойні), одне чи двоє литовських прізвищ, ім'я давно шанованого мною кримсько-татарського активіста Мустафи Джемільова. Але ні литовців, ні Джемільова у залі не виявилося — і мене й їх мабуть повідомили в останню хвилину. Решту запрошених складали так звані „відмовники" різних національностей. Чулося мені серед них незатишно.

Національний вулкан, який сердито струшує зараз підгнилі підвалини імперії, цю затишну залю ні трохи не тривожив.

А потім виступав сам держсекретар. І сказав про те, що в СРСР сталися знаменні зміни, але правозахисний рух все таки Америка далі підтримуватиме. Зокрема добиватиметься, щоб із Союзу виїжджали всі, хто з нього захоче вибратися (до вжелезні черги перед американським посольством в Москві свідчать щоправда про щось інше). З національних і релігійних проблем СРСР держсекретар чомусь запримітив тільки єдину єврейську. Мене не звинуватиш у нетолерантності до братського єврейського народу...Проти цього повстане і моя публіцистична творчість, в якій я не шкодував антисемітів, і моя дружба з єврейськими активістами в політичних концтаборах, і те, що не з доброго дива мене названо почесним членом Товариства Українсько-Єврейської Дружби...

(Закінчення на стор. 3)

Українське Патріярхальне Товариство ЗСА відбуде Крайовий з'їзд делеґатів

Філядельфіля, Па. — Управа Українського Патріярхального Товариства в ЗСА повідомляє, що Крайовий з'їзд делегатів відбудеться в суботу, 3-го червня 1989 року, в Ля Саль університеті у Філядельфії.

Реєстраціля делегатів і гостей почнеться вже о год. 8:30 ранку, а початок нарад о годині 9:30. Порядок нарад включає вибір президії та поодиноких комісій, звітування Крайової Управи яку очолює інж. Олександер Пришляк, дискусію, вибір керівних органів на наступних два роки, прийняття змін статуту і винесення резолюцій. В програмі є також передбачений панель молоді.

УПТвариство як член Українського Патріярхального Світового Об'єднання, вже понад 25 років веде акцію мирян за збереження прав Української Католицької Церкви, що їх видвигнув покійний Патріярх Йосиф I, за збереження рідного обряду і української мови в нашій Церкві, а головно за визнання Патріярхату і Синодального Устрою.

Господарі з'їзду будуть радо вітати на своїх нарадах духовних осіб і мирян — гостей, що цікавляться мирянським рухом та долею нашої Помісноїн Української Католицької Церкви.

НЕСПОКОЇ В КИТАЇ ПОШИРЮЮТЬСЯ

Пекін. — Демонстрація китайських студентів триває далі і з ними солідаризуються не лише усі верстви населення, але і частина війська, що має дбати про спокій і порядок в столиці. При тому семеро вищих ранґою військовиків в понеділок 22-го травня ц.р. формально запротестувало проти спровадження військових відділів до столиці для поборювання демонстрантів. Між тими військовиками є колишній міністер оборони і колишній головнокомандуючий армією. Їх лист до прем'єр-міністра Китаю Лі Пенґа ставить китайський політичний провід країни у дуже складну ситуацію, тим більше, що в понеділок також в новинках на телевізії та в пресі критикували становище до демонстрантів як прем'єр-міністра Лі Пенґа так і Денг Хіяґопінґа, головного комуністичного лідера.

Не зважаючи на те, вони далі контролюють усі рішення відносно демонстрантів, хоча ходять чутки, що Денг задумує зрезиґнувати та переїхати до ЗСА, де він має зложені у банках великі суми грошей.

Демонстрації, які тривають у столиці Китаю вже довший час, починають віддзеркалюватися в цілому житті Пекіну, у формі повної анархії. У вівторок, 23-го травня ц.р., декілька студентів вперше зробили знищення у мавзолеї Мао Дзедонга на очах тисяч людей. Провідники демонстрацій відіслали частину найдовше демонструючих студентів на відпочинок домів, але кількість людей на площі Тяньаньминь не зменшилася.

Рівночасно прем'єр-міністер Лі Пенг сам перебрав відповідальність за бюро пропаґанди, і це, правдоподібно, буде рівнозначне із сильнішою цензурою преси, телевізії і радіо, що в останніх днях почали бути у своїх вістках більше незалежні.

Монтреальська Округа УНС переобрала свій провід з головною радною Т.Мороз на чолі

Монтреаль, Кве. (А.Гладилович). — До Монтреальської Округи УНСоюзу належить тепер сім Відділів. З них п'ять є в Монтреалі й у двох сусідніх містах — Ляшін і Лясаль, один в Оттаві й один у Торонто. Від довшого часу збори й організаційні наради Округи відбуваються в Пластовому Домі на вулиці Дандюран, бо Пластова станиця, при якій колись засновано найбільший в Окрузі 434-ий Пластовий Відділ, радо дозволяє УНСоюзові мати там свої організаційні заняття.

Провід Монтреальської Округи УНС і її гість, головний предсідник д-р Іван О. Флис. Сидять зліва направо: А. Гладилович, Т. Мороз, І.О.Флис і О. Дольницька. Стоять: О.Винницький, І.Хохлач, Б.Дубас, М.Перейма і М. Дідух.

Цьогорічні Загальні збори Округи відбулися в понеділок 17-го квітня. Від Головного Уряду взяв у них участь головний предсідник д-р Іван О. Флис, який уже кілька разів був гостем Монтреальської Округи й добре знає її проблеми.

Збори відкрила і їх вела голова Монтреальської Округи, секретар ляшінського Відділу, головна радна УНС Текля Мороз, а протоколював секретар одного з трьох монтреальських Відділів Віра Баніт.

Звітуючи про працю Округи, Т. Мороз, між іншим, сказала, що в 1988 році акція організування нових членів УНС була слабша, ніж минулими роками через те, що люди були зайняті відзначуванням Тисячоліття Християнства в Україні. І так Округа, призначену їй на 1988-ий рік квоту 50 нових членів, виконала, на жаль, тільки на 56 відсотків зорганізувавши тоді протягом року всього 28 членів. Але Монтреальська Округа — сказала Т. Мороз — має амбітних секретарів, і тому можна сподіватися, що в 1989 році ця акція матиме кращий успіх, ніж минулого року.

В дискусії над звітами Управи звернено увагу на труднощі, на які натрапляє УНСоюз у своїй праці в провінції Квебеку. Найбільше тут лихо — постійний відплив до інших провінцій Канади молодих українців, які не можуть у цій провінції дістати працю. Між тими, що виїхали до Онтаріо чи до Альберти, багато далі належить до котрогось із Відділів Монтреальської Округи. Захід Канади з його численним українським населенням лежить, як сказав один з дискутантів, облогом, і саме там Український Народний Союз пови-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

РОЗПОЧАТИЙ 3-ГО КВІТНЯ у Сухумі сидячий страйк студентів Сухумського університету на знак підтримки грузинського народу припинений у зв'язку з частковим виконанням вимог страйкуючихк. Знятий з посади міністер внутрішніх справ Грузії. Студенти університету заявили, що страйк припиняється тимчасово. Якщо до 21-го травня їх решта вимог не будуть виконані, страйк продовжиться.

ВОСЕНИ ЦЬОГО РОКУ міжнародне жюрі з архітектів та бібліотекарів назве переможця конкурсу, оголошеного ЮНЕСКО на кращий проєкт Алєксандрійської бібліотеки. Це унікальне книгосховище буде побудоване на тому місці, де в античні часи знаходилася знаменита давньоєгипетська бібліотека. За оцінками спеціялістів, для зведення споруди й комплектації книжкового фонду треба буде понад 100 мільйонів долярів.

МІХАЇЛ ҐОРБАЧОВ недавно повідомив у листі президента ЗСА Джорджа Буша, що з кінця минулого року Москва припинила доставу зброї Нікараґуа. Генсек заявив те ж саме на зустрічі з американським державним секретарем Джеймсом Бейкером. Однак Білий Дім покищо ставиться до совєтської заяви дуже скептично. Американські спеціялісти відзначають, що навіть якщо Москва дійсно припинила доставу зброї сандіністам, то цей факт буде мати незначне військове значення з двох причин. Поперше, військової техніки, вже одержаної від СССР та інших комуністичних країн, вистачить Нікараґуа надовго. Як повідомив представник Пентаґону майор Майк Степп, нині сандіністи мають 150 танків, 237 бронетранспортерів, 549 ракет „земля — повітря", 370 протитанкових гармат, 962 мінометн, 62 гелікоптери. Лише торік в Нікараґуа було доставлено 19,000 тонн зброї на загальну суму 515 мільйонів долярів.

МОСКВИЧІ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗМІН

Москва. — Більше як 25,000 москвичів зібралося на паркувальній площі недалеко стадіону „Лужники", щоби продемонструвати свою підтримку збунтованим членам новоствореного Народного Конґресу, які домагаються справжньої демократичної законодавчої установи, чим, на їхню думку, повинен би бути саме цей Народний Конґрес.

Андрей Сахаров, один з новообраних делеґатів Народного з'їзду, промовляючи до зібраних, сказав: „З'їзд мусить показати, що є готовий взяти на себе ті відповідальності, для яких народ їх обрав". Після нього виступав Борис Єлцін, колишній член Політбюра, а тепер гострий критик дальших зусиль партії цілковито володіти народом та нищити свіжі прояви демократизації. Він з обуренням сказав, що „порядок нарад Народного з'їзду вже вирішено, а складали його ніхто інший, а тільки ті, що їх називаємо апаратом". Зібрані маси народу також ентузіястично оплескували прибуття двох депутатів Тельмана Ґдляна і Нікалая Іванова, обраних на цей Народний з'їзд, цих двох, що почали досліджувати корупцію, а зокрема хабарництво у найвищій партійній ієрархії.

Кількатратно під час мітинґу натовп викрикував заохоту, щоб Б. Єльцін кандидував проти М. Горбачова на пристижевий і владний пост народного президента. Поставлено вимогу, щоб саме цей новостворений Народний з'їзд, чи радше його новообрані делеґати, були єдиним законодавчим тілом, бо теперішній плян вказує на те, що законодавчу силу матиме тільки нова Верховна Рада, яка в основному, на думку цих демонстранців, буде знаряддям Комуністичної партії, як і досі це було.

В загальному, цей здвиг москвичів був проблиском розвитку майбутньої опозиції неофіційної менцости в Народному конґресі. Велика кількість тих, що виступали, говорили про те, що в останніх виборах народ не вибирав партійних кандидатів, бо хочуть і домагаються деяких реформ, котрих не передбачується на денному порядку Комуністичної партії під сучасну пору.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274 6964) is published daily except Sundays Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster Send address changes to:

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434 0237 (201) 434 0807 (201) 434 3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00 Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00 Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

,,Відкрите небо", Залізна завіса і самовизначення народів

Противники президента Джорджа Буша, ліберальні демократи й німецькі ,,пісніки", критикували його, що він зволікає із з'ясуванням своєї політики супроти СССР та тратить час на подорож до Японії і Китаю та на поладнування різних внутрішньо-американських справ, замість зайнятися цією найважливішою справою. Джордж Буш не вступив до Білого Дому, як новик Його попередник Роналд Реґен сказав правду, що не було ще кандидата на президента з такою підготовою до того часу, як Джордж Буш. Колишній двократний директор Сі-Ай-Ей амбасадор у ООН і в Китаї, врешті віцепрезидент на протязі восьми років, він знав історію американсько-совєтських відносин і знав історію Сходу Европи та сутнє обличчя московського большевизму. Він зволікав три з половиною місяців із публічним з'ясуванням свого становища тільки тому, що прагнув в міжчасі перевірити разом із своїми фаховими дорадниками справжній зміст змін в СССР від часу приходу до влади в році 1985 Міхаїла Ґорбачова. У висліді цієї перевірки і нарад, як повестись надалі в цьому надзвичайно складному часі — була його промова в минулу п'ятницю на форумі стейтового університету в Тексасі.

Ні один президент у світі не пише собі сам своїх важливих промов. Але байдуже хто склав первісний проєкт цієї останньої промови Буша і як її вигладжували, скреслювали й додавали, у висліді вийшов шедевр. Буш відгребав позицію Айзенгавера, щоб ЗСА і СССР могли свобідно переводити розвідувальні лети над територіями цих двох країн — це названо тоді ,,відкритим небом". Він прагнув би бачити СССР у родині демократичних країн світу. Бажає успіху Ґорбачову в його перебудові. Але й пригадує, що СССР не раз у минулому складав прегарні миролюбні заяви на те тільки, щоб швидко опісля завертати назад на шлях мілітаризму. Буш знає римську мудрість: ,,Хочеш миру — готуйся до війни" і тому підкреслює, що ліквідація холодної війни і перехід з політики стримування до політики співпраці не зупинить Америки перед зберіганням своєї могутньої збройної сили. Буш погодився виконати те, про що мріяв Ґорбачов: що ЗСА допоможуть імперії вийти з економічної кризи. Але поставив передумову у п'яти точках, між якими є не тільки скасування Залізної завіси між СССР і Заходом і не тільки відречення у практиці від доктрини Брежнєва (,,право" СССР активно підтримувати загрожений комунізм у сателітських країнах), — але й виконати своє зобов'язання з 1945 року (Ялтинська конференція і Потсдамський договір), а саме, що народи Східньої і Центральної Европи мають право для державного самовизначення. Український народ уже самовизначився 22-го січня 1918 року у Києві і це доповнили акти самовизначення у Львові та Хусті. Втратила Україна свою державність у наслідок московсько-большевицької збройної аґресії і від Попраду по Дін всі українські землі опинилися в соборній неволі. Нового самовизначення нам, як і грузинам, литовцям, естонцям, білорусам, — непотрібно. Але добре, що Президент ЗСА пригадав кремлівським володарям, що ЗСА і ввесь Захід тямлять обіцянки і зобов'язання, що їх прийняв Сталін у зустрічі з Рузвелтом й Черчіллем, але які негайно зламав. Замість ,,самовизначення" і привернення демократії в окупованих Третім Райхом насаджено в країнах комунізм над Вислою, Дунаєм і Велтавою.

Президент Буш змалював принадний образ, як то з Москви можна би поїхати до Мюнхену і не бачити подорозі ні однієї військової вежі з кулеметами. Але перебудова не зайшла так далеко, щоб дозволити своїм совєтським громадянам свобідно виїздити, куди хочуть, а не тільки побільшити число жидівських еміґрантів із СССР. Вимагав Буш привернення права людини в СССР. Для поневолених народів цього замало. Але що говорити про державне самовизначення і права людини, коли єдиною державною мовою у ,,самостійній" УССР є мова російська.

Цікаво, яка буде реакція Москви на цю промову Буша і його п'ять передумов нової ери ,,співпраці".

Наталя Осока

ҐОРБАЧОВ ПОГОДИВСЯ НА ЩЕ ОДНОГО КАНДИДАТА

З Лондону повідомляють, що директор ТАСС Леонід Кравченко, виступаючи на конференції 35-ти країн щодо контролю за виконанням рішень віденської наради, між іншим, заявив про можливість висунення альтернативної кандидатури на пост голови Президії Верховної Ради СССР. На думку Кравченка, якщо крім Ґорбачова депутати висувають ще когось, то це не означатиме, що вони проти Ґорбачова. Цей факт треба розглядати як прояв демократії. Кожен депутат має право висувати альтернативну кандидатуру, однак правомірність такого висунення вимагає одобрення більшістю депутатів.

На запитання, чи можуть висунути Єльцина на противагу Горбачову, Кравченко відповів, що Єльцин напевно не захоче претендувати на цей пост, але до складу Верховної Ради він може увійти, бо має для цього всі шанси.

Щодо різкої критики Ґорбачова на недавньому пленумі, Кравченко пояснив, що причиною цього була невідповідність між темпами політичних і економічних змін. Директор ТАСС коротко зупинився також на проблемах інфляції та соціяльних конфліктах і повідомив про можливі нові реформи. Наприклад, скорочення витрат державного апарату, зменшення витрат на оборону і так далі.

Журналісти не випадково цікавилися обставинами гострих суперечок на пленумі ЦК КПСС. Якщо врахувати, що на програму Горбачова нападали партійні апаратчики досить високого рівня, то тим більш вагомою є його перемога.

Яскравим прикладом відвертости для членів Комуністичної партії став виступ головного режисера московського театру ім. Ленінського комсомолу Марка Захарова в день народження Леніна 21-го січня по телебаченню, коли він запропонував ,,тіло безсмертного Леніна забрати з мавзолею і поховати". Лишається лише здогадуватися, чи за цими його словами не ховається думка, що водночас пора вже поховати й ідеї Леніна.

Очевидно саме цей виступ спричинився до того, що багато секретарів обкомів виступили проти гласности. Адже всім ясно, що Марко Захаров вніс таку пропозицію не випадково. На це явно була санкція згори.

Після цього партійна бюрократія дуже активізувалася і почала звинувачувати гласність (а значить і Горбачова) в усіх теперішніх бідах та в економічному занепаді країни. Щодо пропозиції поховати останки Леніна, то вони з обуренням запитують: ,,хто стоїть за всім цим?" І застерігають боятися похвал з боку Заходу, бо Ленін мовляв, казав: ,,бережись, якщо тебе хвалить клясовий ворог". Найбільше роздратувало консервативних функціонерів, що ,,державне, партійне телебачення дозволяє промовляти блюзнірські слова про винесення тіла Леніна з мавзолею", та що ,,плюралізм розцінюється як можливість відкритого очорнення досягнень соціялізму і всього, що пов'язане з Комуністичною партією".

Немає сумніву, що на пленумі консерватори мали намір усунути Горбачова. Однак він, як видно, знав про це і добре підготувався. В результаті, зі складу ЦК КПСС виведені такі постаті як міністер оборони Соколов та начальник генерального штабу і об'єднаних військ Куліков. Це свідчить, що задля усунення Ґорбачова були напоготові деякі війська, які однак, очевидно є на боці Ґорбачова і хтось його попередив. Зі складу ЦК також виведено Соломенцева, Ґрішіна, Громико, Долґіх, які ще недавно були членами Політбюра.

Звичайно, це не привело до поліпшення економічного становища в країні, а лише до укріплення позицій Ґорбачова. Проте, можливо, він вишукує більш-менш мирні шляхи для зруйнування того комуністичного режиму. Він послідовно намагається щось змінити і твердо проводить свою лінію. Невідома лише його кінцева мета. І все ж для народу це дає певні надії.

Складається враження ніби Ґорбачов хоче протиставити народних висуванців партійній бюрократії. Цілком можливо, що, в результаті виборів, до місцевих рад не входитимуть партійні функціонери. Верховна Рада буде включати обранців народу, а Рада міністрів лишається збоку. Таким чином партія втрачатиме незаконно захоплену владу і врешті розпадеться на дві або більше партій.

Як свідчать деякі політичні оглядачі, Ґорбачов уже двічі заявляв у своїх виступах: ,,Партія — це велика справа, але вона не може керувати промисловістю й сільським господарством". Отже для неї лишається тільки ідеологія. Якщо навіть Ґорбачова не оберуть знову на пост генсека, то для нього це буде невелика втрата, бо на той час партія вже не буде домінувати над усім.

Не випадково на першотравневій демонстрації цього року несли гасла ,,Владу Радам". Це має щось означати. Хотілося б вірити, що Ґорбачов має добрі наміри.

Перше засідання нового парляменту призначено на 25-те травня.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує Лев Яцкевич

Казковий світ Марка Польо

Приблизно 150 років перед винаходом друку, появився у Венеції рукописний ,,best seller" середньовіччя, пера Рустічеллі, написаний сумішшю французької та італійської мов, п. з. ,,Опис світу", з таким вступним словом автора: ,,Володарі, королі, князі, герцоги, маркізи, лицарі, міщани та всі люди, що хочуть пізнати різні раси людей, дістаньте цю книжку прочитайте і дайте іншим прочитати.

Досі заховалося у різних бібліотеках світу приблизно 140 рукописів цієї книжки, з різними змінами, додатками, включно із зміною самого заголовку книжки, які впровадили нові видавці та її принагідні переписувачі. Щойно в 1559 році вона появилася друком у Венеції, заходами видавця Рамусія.

Після довгого суцільного забуття, вона виринула знову на світло денне, напочатку XIX сторіччя, у виді цілої низки нових видань та перекладів на майже всі мови цивілізованого світу.

Коли більшість книжок притрушує поволі час порохом забуття, ,,Опис світу", відомий сьогодні під новим популярним заголовком ,,Подорож Марка Польо", не втратив своєї актуальности ще й досі, як один із неперевершених довідників середньовічного Китаю, який герой цієї книжки протоптав власною ногою, описуючи те все, що він бачив, включно з виставленим на продаж крамом на базарах, тамошнього фльорою, фавною, звичаями зустрічних людей, їх одягом та харчуванням.

Марко Польо не був письменником, але так, як його батько, купцем, і світ, мабуть, ніколи не дізнався про його існування та його небуденні пригоди, якщоб не те, що після повороту до Венеції, вона не вплуталася у війну з Ґенуєю (1298 р.), яку доречі програла, а Марко Польо, як один з командувачів її фльоти, не дістався до ґенуеської неволі.

Але щасливим збігом обставин, він зустрінувся там із співв'язнем, Рустічеллі з Пізи, з яким доволі швидко заприязнився. Рустічеллі був автором декількох романів та почувши цікаву розповідь Марка Польо про його пригоди в Китаї, вирішив використати їх, як сюжет до свого нового роману. Цей новий роман, густо проснований його власною фантазією, Рустічеллі назвав ,,Описом світу".

Заки перейдемо до аналізи цього роману, сповненого небуденних пригод Марка Польо в Китаї, слід пригадати читачам, що світ XIII сторіччя, був світом дошками забитим, за винятком тих континентів Европи, що були розташовані над морськими побережжями та які давали їх народам змогу подорожувати та нав'язувати контакти з іншими країнами світу. До таких народів слід зарахувати між іншим, мешканців торговельних осередків Італії, на побережжях Середземного моря, між якими перед вели такі міста, як Венеція, Ґенуя та Піза. Але в полоні XVIII століття, з появою монголів на історичній арені світу, відчинилися несподівано нові можливості комунікації не тільки морськими, але й суходолутніми шляхами.

У противагу всім передбаченням та сподіванням, монголи виявилися не тільки безстрашними наїзниками, але й знаменитими організаторами та адміністраторами підбитих країн. І саме їм, світ завдячує відкриття нових торговельних шляхів крізь азійтський материк. Ті нові можливості комунікації використали два венецькі брати-купці: Нікольо та Марко Польо, що відбули в 1255-1269 роках дві подорожі на Далекий Схід, на яких вони, до речі, непомірно збагатилися і тому, вирішили в 1271 році відбути ще третю та останню подорож до Китаю, забираючи, тим разом, із собою 17-літнього Марка, сина Ніколя Польо, спостережливості якого інтеліґентній цікавості та систематичному описові Китаю та сумежних країн людство завдячує пошир горизонтів світу та людського знання.

Подорож Марка Польо тривала 24 роки, з чого майже 17 років він провів в Китаї. Її маршрут провадив з Венеції до Константинополя (де третій брат родини Польо, також Марко, завідував торговельною факторією) крізь сьогоднішню Сирію, Іран, через бездоріжжя Паміру та пустелю Ґобі, до першого міста Китаю, (що сьогодні має назву Сучов), а згодом до Шанхаю, розташованого 300 миль від сьогоднішнього Пекіну, в Китаї.

Але за час перебування Марка Польо в Китаї назва міст та місцевостей були інші, ніж сьогодні, з уваги на те, що китайці не були в тому часі панами своєї батьківщини, але монголи, які підбили Китай приблизно в 1260 році та змінили всі його назви на новий монгольський лад.

Але не проминуло 100 років, коли династія Куб-

(Закінчення на стор. 4)

Яр. Рудницький

,,РІК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ" Й НОВА ГРАМАТИКА

Напередодні ,,Року української мови" відомий український учений, поет і ономаст Яр Славутич із Едмонтону в Канаді подарував українському народові свою ,,нормативну граматику" п. з. ,,Стандард Юкрейніян Ґраммар" (Standard Ukrainian Grammar), що в своїй основі поглиблює й поширює його попередні праці в ділянці українського мовознавства, зокрема ,,Конверсаційну граматику" (з років 1959 і 1987) та інші.

Нова Славутичева граматика задумана, як університетський підручник. Вона приходить на зміну — і то кращу — дотеперішній ,,Модерній українській граматиці" Ю. Луцького й Яр. Рудницького, що вперше вийшла друком у виданнях Міннесотського університету в 1919 році, а опісля кількома виданнями в серії Товариства Плекання Рідної Мови" у Вінніпезі, щоб припинити свою появу на сьомому виданні в 1978 році після переходу обох авторів на емеритуру.

Славутичева ,,стандартна граматика", чи як він її називає, ,,нормативна" (стор. 2), складається з трьох основних частин, що творять органічну цілість: у першій частині — теоретичний — автор широко обговорює справи української звучні (частково й правопису), морфології, флексії та складні (синтакси); друга частина складається з двадцятьох практичних лекцій, у яких крок за кроком подано відповідні матеріяли, що ілюструють теоретичну частину й допомагають користувачеві опанувати поступово ,,секрети" українського мововжитку; в третій частині автор подав влучно підібрані тексти про християнство в Україні, три періоди української державности, голодомор в Україні та народовбивство й врешті зразки української поезії: ,,Любіть Україну" В. Сосюри, ,,Каштани" й ,,Марічку" М. Трача. Індексом до граматичних вправ і українсько-англійським словником кінчається нова граматика.

Коли підходити до оцінки цього видання з порівняльно-історичного становища, треба об'єктивно ствердити, що вона вибивається методично й мериторично на одне з перших місць, якщо не на перше, впорівень до всіх дотеперішніх книжок у цій ділянці. Ані піонерські граматики І. Шклянки й Т. К. Павличенка, ані пізніші Ю. Стечишина чи Ю. Луцького й Яр. Рудницького, Д. Кислиці й т. п., не задовольняють модерного канадського студента — адепта українознавства в університеті. В дотеперішніх граматиках головний натиск був на сухе теоретизування з незначним оглядом на практичний аспект навчання української мови. Славутич задовольняє користувача книжкою не тільки приступною й ,,дозовою" методою подачі граматичних правил, але й близький йому канадською (й почасти американською) дійсністю. Отак, наприклад, вставні тексти в окремі ,,лекції" подають відомості і про ,,українські інститути в Канаді й Америці" (стор. 196-7), про ,,українську мову в Канаді та Америці" (стор. 239), не говорячи вже про ,,українських поселенців в Америці й Канаді" взагалі (стор. 171). Таких текстів, не було в попередніх граматиках, а вони без сумніву привертають, якщо не приковують, увагу студента, що виріс у канадському, чи американському середовищі.

Нікуди правди діти, Славутичева граматика не без грішків, чи навіть гріхів. В теоретичній частині можна мати застереження щодо транслітерацій (не вичерпано інших ,,популярних": крім англійської для Канади треба б доконче подати й французьку!); на стор. 15-ій і ін. автор подає рецепту (,,норму") для м'якшення приголосних перед ,,і" з первісного ,,о"; ныч замість ніч (з твердим ,,ні"), те саме ніж і ін.; безпотрібний пропуск наголосів: напр., щоденник, тижневик, альманах (стор 23) й ін. В другій частині незрозумілі деякі місця, напр., заввага про множинні форми на стор. 56; ,,Олга" на стор. 62; в розділі про поселенців на стор. 171 автор чомусь позбавив хресних імен українських політиків тощо. В протилежність до двох перших частин третя позбавлена наголосів на словах. Можна б іще наводити деякі недоліки, але вони ніяк не знецінюють високої вартости цілої граматики, що без сумніву є ,,нове слово" в українському мовознавстві.

Зенон Городиський

У ДЕСЯТИЛІТТЯ ПОСТАННЯ КУППО

II

Внутрішньо-громадський відтинок

КУППО від початку свого існування прямо і через організації і партії, що входять в КУППО підтримувала і підтримує загальногромадські акції крайових реперзентацій в різних країнах поселення: УКРади в ЗСА, КУК в Канаді, діяспоральні культурні і наукові установи і очевидно акції Українських Церков. Зокрема КУППО підтримує прямо і через свої складові частини світову репрезентацію всього українства у діяспорі Світовий Конґрес Вільних Українців. Це виявилось зокрема на останніх двох Конгресах СКВУ, на яких громадські відповідники організацій, що входять в КУППО брали жваву участь в праці СКВУ і увійшли в керівні органи СКВУ. Президія КУППО у своїй праці допомоги силам опору в Україні підтримує живий контакт із Комісією Людських Прав СКВУ ділянці оборони і допомоги політичним в'язням і в'язням сумління. Зокрема в акції оборони прав людини на форумі Конференції в Справі Безпеки і Співпраці в Европі, які відбувалися у Мадриді і Відні.

Коли ж прийшло до розбиття на відтинку громадської централі в ЗСА УККА, що мало певний вплив на все громадське життя в діяспорі, Президія КУППО дала повну моральну цим громадським організаціям, які стояли і стоять на позиціях здорової співпраці на засадах громадського плюралізму. Ця підтримка організаціям УКРади продовжується дальше в її заходах до оздоровлення громадського життя в Америці.

Внутрішньо-політичний відтинок

КУППО не уважаючи себе політичним центром, але форумом політичної думки і опінії середовищ, що стоять на плятформі політичного плюралізму вже на своїй Установчій Сесії 30-го березня 1979 року стала на становищі необхідности існування одного і спільного центру в екзилі. Цим спільним центром, в якому основну ролю мусіли б грати політичні партії і організації, мусів би бути ДЦУНР, який був реорганізований ще в 1948 році політичними силами всієї Соборної України після закінчення Другої світової війни. Маючи саме на увазі леґітимно-правні, історичні і політичні заложення, за якими проходив процес реорганізації ДЦУНР, разом із тим сучасний стан в Україні і обов'язки політичного українського світу супроти нашого народу на рідних землях, КУППО була вислала на руки Президії УНРади вичерпне меморандум з пропозиціями привернення консолідації на базі ДЦУНР.

Відповідь на це меморандум вислане в дні 25-го червня 1984 року прийшла більше чим півроку після відбуття Дев'ятої Сесії УНРади, яка ні своїм змістом ні формою не давали надій на можливість привернення консолідації і привернення ролі політичного сектора в праці ДЦУНР. Слід підкреслити, що відповідь на меморандум КУППО надійшла тоді, коли почалася підносити чим раз то більше думка переорганізувати КУППО в політичний центр та достосувати його дію до сучасних вимог визвольної політики, які виринають із наявних потреб допомоги Україні. В такій політичній обстановці поширена Президія КУППО вирішила ще раз і остаточно перевірити можливости привернення консолідації на базі ДЦУНР. Це нелегке завдання доручено голові УРДП проф. М.Г. Воскобійникові і після відповідних його розмов з чинниками ДЦУНР і на його рекомендацію почалися формальні розмови між ДЦУНР і КУППО. В той же час ОУН і УРДП відбули окремі зустрічі для обговорення різних питань визвольної політики, дійшли до певних взаємно зобов'язаних узгіднень, а тому в питаннях спільних засобів завершення консолідації на базі ДЦУНР. Від червня 1985 року працювали Консолідаційні Комісії ДЦУНР і КУППО, під проводом Івана М. Самійленка і Зенона І. Городиського, які довели до остаточного узгіднення Проєкту Змін Тимчасового Закону ДЦУНР і прийняття Декларації Узгіднень, що її підписано головами обох комісій в прияві членів обох комісій 6 серпня 1987 року в Ню Йорку в приміщенні Наукового Т-ва ім. Шевченка. Згідно із узгідненнями проходить підготова до Десятої Сесії УНРади, яка має остаточно відбутися в половині місяця червня ц.р. Правда, підготова йде повільно, ще далі існують певні окремі справи, які вимагають уточнення, а це вимагало додаткових зустрічів ,,на вершинах" т.з. найвищих чинників ДЦУНР і голов проводів політичних організацій. Зокрема слід тут підкреслити, що голова ПУН Микола Плавюк і голова УРДП Михайло Г. Воскобійник у своїх зустрічах з Президентом УНР М.А. Лівицьким допомагати розв'язувати деякі складні питання консолідації. Підготовча Комісія для переведення Десятої Сесії УНРади працює безперебійно. Процес завершення консолідації і осягнення узгіднень шляхом компромісів — це не легка справа, про що свідчить довготривалість переговорів, поважний архів матеріялів, листування, документів та записів телефонічних розмов, а які віддзеркалюють так турботи, труднощі, як і успіхи на шляху до привернення єдности і координації наших політичних сил поза межами нашої Батьківщини.

Крайово-зовнішній відтинок праці КУППО

Під ,,крайовим відтинком" праці КУППО треба розуміти в цьому випадку моральну підтримку рухові опору в Україні, оборону їх речників переслідуваних совєтським режимом, заступаючись за ними перед чужинецькими чинниками, а разом із тим плянове і послідовне поширювання правдивої інформації про ідейні позиції різних форм і виявів руху опору в Україні. Не від речі буде подати декілька прикладів праці на цьому відтинку, які мають тривале значення.

Від часу свого постання в 1979 році КУППО через своїх представників в Европі — В. Малиновича і К. Митровича у співпраці з Комісією Людських Прав при СКВУ участь у загальноукраїнській акції під час нарад т.зв. Гельсінкських Конференцій в Мадриді і Відні. Під час Мадридської Конференції в 1980 році тодішній голова КУППО д-р Богдан Шебунчак передав учасникам нарад солідно опрацьований матеріял про ролю російської мови як для ,,загальносоюзного спілкування", яку визначила т.зв. Ташкентська конференція. Цей матеріял-коментар про мовну політику Москви опрацював на прохання КУППО відомий знавець політичних наук професор Деляварського університету д-р Ярослав Білінський. Цей матеріял має тривале значення, як солідний інформативний довідник про русифікаційну мовну політику Кремля.

Знову ж на т.зв. Гельсінкській конференції у Відні в 1986 році представник КУППО на Европу В. Малинович крім інших акцій передав всім представникам-сигнаторам Кінцевого Гельсінкського Акту обширне 54-сторінкове меморандум зі супровідним листом Президії КУППО, в якому було з'ясоване українське питання в контексті із фактичним сучасним станом в Україні. В ньому було порушено питання русифікації, економічної експлуатації України, переслідування Церкви і релігії, діячів культури, оборонців прав нашого народу практикуючих християн. Також речево проаналізовано чорнобильську катастрофу і халатність Москви в цій трагедії нашого народу. Це меморандум було передано також амбасадорам акредитованим у Вашінґтоні. Із надісланих відповідей виходить, що зроблено корисну працю для нашої справи.

Продовження буде

Монтреальська...

(Закінчення зі стор. 1)

нен організувати й розбудо вувати свою базу.

Вибір нового проводу Округи пройшов гладко й швидко. До нього переобрано з одною малою зміною тих самих осіб, що були в попередньому проводі. Склад новообраного проводу Округи такий — управа: голова — Текля Мороз, заступник голови — Михайло Дідух, секретар — Віра Баніт, касир — Богдана Дубас, організаційний референт і делегат до Відділу Комітету Українців Канади — Олександра Дольницька, референт преси — Адольф Гладилович, два вільні члени — Микола Перейма й Іван Хохлач; Контрольна комісія: Микола Андрухів, Остап Винницький і Адольф Гладилович.

Після вибору проводу головний предсідник д-р Іван О. Флис мав доповідь про Український Народний Союз і наші завдання.

Напочатку він сказав, що бере до уваги поради активістів у справі активізації УНС на Заході Канади й що цю справу порушать на найближчих сходинах Головного Уряду. УНСоюз, — сказав він, — має тепер матеріяльні засоби для того, щоб могти добре заплатити організаторам за їхню працю, але на жаль, тяжко знайти людей, що хотіли б для нього працювати.

Минулого року УНС зорганізував небагато, бо тільки 1,161 нового члена, на гарну суму забезпечення 8,051.000 долярів, але одночасно втратив аж 2,178 старих членів. В Монтреальській Окрузі, яка в тому часі зорганізувала 28 членів, найбільше їх придбали для УНСоюзу три жінки, секретарі Відділів — О.Дольницька й Т. Мороз (вісім членів кожна) і В. Баніт (6 членів). На жаль, чоловіки в цій Окрузі не можуть похвалитися великими успіхами в минулому році — вони зорганізували тільки чотирьох нових членів. Треба вірити, що цього року буде там краще.

Тепер нам, — казав доповідач, — щораз важче асекурувати людей, бо наші молоді люди мало зацікавлені в тому, щоб асекуруватися в УНСоюзі, хоч наш Союз має добрі поліси й сміло може конкурувати з комерційними асекураційними компаніями і там, де є добрі організатори, він має гарні успіхи.

Доповідач навів багато прикладів жертвенности Українського Народного Союзу на різні добрі цілі й цифрами доказав, що УНС добре господарить. І хоч великих прибутків із забезпечення людей нема, ситуацію рятують відсотки від інвестицій.

Щоб могти організувати нових членів, УНС мусить звернути головну увагу на наших молодих людей. Добрим засобом для цього є оселя УНС Союзівка. Вже сама українська атмосфера, яка там панує, має великий і корисний вплив на наших дітей. А як дитина полюбить Союзівку, то полюбить і Український Народний Союз. Щоб і далі користати з того, що їй дає Союзівка, ця дитина мусітиме стати членом УНСоюзу, а якщо вона, наприклад, у таборі українських танців на Союзівці навчиться танцювати українських танців, то вона ніколи не забуде, що вона українець чи українка.

Але нам треба подбати про те, щоб УНСоюз, який передамо дітям і внукам, залишився братським союзом. Бо що з того, щоо він буде мати сто мільйонів долярів, а не матиме членів? Він тоді стане допомоговою організацією — фундацією, але перестане бути Батьком Союзом. Цього ми не хочемо й тому мусимо допомогти Українському Народному Союзові залишитися в майбутньому братською організацією.

Над доповіддю розвинулася жвава дискусія, що свідчила про те, що всім добро Українського Народного Союзу лежить на серці.

Наче продовженням цієї дискусії була дружня виміна думок при традиційній „братській" закуски, що її дбайливо приготовила голова Монтреальської Округи Текля Мороз.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

БАЛТИМОР ЗГАДАВ ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ ЧОРНОБИЛЯ — НЕЗАГОЄНОЇ РАНИ УКРАЇНИ

Українська громада Балтимору відзначила цього року третю річницю жахливої катастрофи в Чорнобилі, наслідки якої відчуватиме наш народ в Україні поколіннями. Вони, ці наслідки, старанно закриваються Москвою перед усім світом, а зокрема перед українським народом. Чорнобильська трагедія виявила, однак, в який нуклеарний полон попала Україна, яким смертельним зашморгом на її шиюлягла сітка атомних електростанцій, що їх вона не усіх потребує для свого вжитку. Не дарма ж Степан Хмара, один з активістів українського відродження, заявив 27 лютого ц.р., що „Чорнобильська катастрофа не стихійне лихо, чи нещасний випадок, вона стала логічним наслідком колоніяльної політики і безправного становища України в СССР".

Українська громада Балтимору молиться з о. Юрієм Маркевичем за жертви Чорнобиля перед замкненою ще не викінченою новою церквою, яка символізувала заборонені Церкви в Україні.

Саме тому з ініціятиви місцевого відділу ОАЛПУ, що його очолює Оксана Палійчук, відбулись ці сумні відзначення, щоб помолитися за жертви Чорнобиля та довести до відома наших співгромадян незавидну долю України та її безправне становище в совєтській імперії.

В середу 26 квітня, в роковини нуклеарної катастрофи, о. Юрій Марлевич відправив у вечірніх годинах Службу Божу в каплиці за потерпілих, а опісля Панахиду за загиблих в чорнобильській катастрофі. Панахида відправлена була на церковному подвір'ї перед замкненою невикінченою церквою, яка символізувала замкнені окупантом Церкви в Україні. В молитвах взяло участь понад двісті осіб, які під час Панахиди тримали запалені свічки.

Повідомлені засоби масової інформації зацікавилися відзначуванням чорнобильської трагедії і прислали своїх репортерів. Згодом під час передавання нічних новин, русла 11, 2 і 13 місцевого телебачення, показували кадри з відправ та частини заяв-інформацій Оксани Палійчук, Андрія Чорного, інж. Володимира Сушка та інж. Тараса Хархаліса. Тижневик „Католік Рев'ю" з 3-го травня поінформував своїх читачів про ці меморіяльні відзначення окремою статтею на підставі інтерв'ю з Оксаною Палійчук, головою ОАЛПУ. Організаторам відзначення належиться признання за його ефективність серед наших співгромадян та у нашій громаді.

Б. С.

Маленький...

(Закінчення зі стор. 1)

Але ж, люди добрі, після саперних лопаток, що розсікали голови тендітних грузинок, після недвозначних вимог народів анексованих прибалтійських держав, після того, як заявили про себе навіть поспіль змасакровані український і білоруський народи, чи не випадало навіть пів словом згадати про те, як демократична Америка ставиться до національних змагань поневолених націй? І як вона ставиться до того, що всякими правдами й неправдами в концтаборах та психлікарнях все ж таки продовжують тримати наших друзів і однодумців, або і знову запроторювати їх туди, як кинули до психлікарні 6-го травня активіста УГС з Херсонщини Степана Гуру. А як дивиться демократична Америка на підписані великим перебудовником Горбачовим реакційні укази і закони про державні злочини, про мітинги і демонстрації, про вибори? Нічого з того не почула жменька правозахисників, запрошена разом із майбутніми біженцями до американського посольства в Москві.

Коли ми з Левом Тимофеєвим чим швидше залишали посольство країни, яку уважають сьогодні оплотом демократії в цілому світі, в голові настирливо звучав тост почутий мною колись в гуцульському селі Шешорах (і звідки тільки гуцули знали перекладений Вороним Інтернаціонал?), звучав той тост гордо, промовисто і дуже повчально для тих, хто чекає манни небесної з чужого неба... 'Не жди рятунку ні від ко-

ЯК ВІДОМО, ЧЕХО-СЛОВАЦЬКИЙ правозахисник драматург Вацлав Гавел був „умовно-достроково" звільнений з в'язниці, де він відбував восьмимісячний термін за „антидержавну діяльність". Вирок, винесений В. Гавелеві, викликав численні протести у Чехо-Словаччині і у всьому світі. Брат правозахисника Іван Гавел заявив, що рішення властей було викликане тим, що десятки тисяч громадян Чехо-Словаччини поставили свої підписи під петицією протесту. Виступаючи на короткій пресовій конференції після виходу з в'язниці, драматург сказав: „Я щиро вдячний всім вам!"

УРЯД ЯПОНІЇ СТВОРИВ спеціяльну комісію для вияснення можливого шкідливого впливу на довкілля американської водневої бомби, яка вже 24 роки лежить на дні океану недалеко від побережжя Японії. У 1965 році американський літак з нуклеарною бомбою на покладі впав у море, зірвавшись з палуби американського літаконосця. Це сталося 80 миль від одного з безлюдних островів у районі Окінави. Недавно Департамент оборони ЗСА надіслав урядові Японії листа, в якому сказано, що оболонка бомби була ушкоджена величезним тиском води на глибині 16,000 футів, а радіоактивні речовини осіли на дно. В листі, складеному у Пентагоні, не вказується, які саме радіоактивні елементи містилися в бомбі і в якій кількості. Однак минулого тижня у Вашингтоні науковий співробітник Інституту політичних досліджень Вілліям Аркін повідомив, що заряд бомби складався з 33 фунтів плутонію. Автори листа роблять висновок, що бомба, яка лежить на дні океану, „не робить ніякого впливу на довкілля".

50-ліття священства о. В. Грабця

Собор св. Йосафата в Пармі, Огайо, в неділю, 2-го квітня, відзначив потрійні врочистості.

Владика Роберт провів канонічну візитацію собору і з тої нагоди відправляв Служби Божі і проповідував на кожній з них.

Отець крилошанин Володимир Грабець відзначив „золотий" ювілей свого священства, а вірні собору сердечно відбули свячене в залі астродому при соборі св. Йосафата.

Перед Службою Божою, яку правив Владика, він привітав о. крилошанина В. Грабця з ювілеєм священства і побажав ювілятові багато Божих ласк, здоров'я і многих і благих літ.

Асистували Владиці при Службі Божій ювілят і о. Андрій Гановський.

В год. 1:30 по полудні відбулося свячене. За головним столом сиділи Владика Роберт, ювілят о. крилошанин В. Грабець, парох собору св. Йосафата о. шамб. Михайло Ревтюк, о. канцлер Саюк, о. Андрій Гановський, сестри ЧСВВ, брат ювілята інж. Роман Грабець з дружиною Мирославою і головний суддя Парми Савейдж з дружиною.

Програмою проводив о. Андрій Гановський. Він привітав Владику Роберта, ювілята пароха о. шамб. М. Ревтюка, о. Саюка, сестер, суддю Савейджа з дружиною, інж. Романа і Мирославу Грабців. Привітав також гостей з України і всіх присутніх мирян, які заповнили простору залю астродому.

В мистецькій програмі виступили учні парафіяльної школи при соборі св. Йосафата. Вони привітали також отця ювілята і під рясні оплески присутніх вручили отцеві китицю гарних квітів.

Слово про ювілята сказав Владика Роберт. Він згадав про Христове Воскресення, яким Христос відкрив Боже царство тут, на землі. Це царство — Христова Церква, містичне Тіло Христа. Сьогодні, — сказав Владика, — припадає 50-ліття, коли з уст молодого новопосвяченого священника, нашого ювілята, були сказані перший раз слова: „Благословенне царство Отця й Сина і Святого Духа". Так кожного дня, раннім ранком на протязі 50 літ благословляє наш ювілят о. крилошанин В. Грабець Царство Боже, і цим проголошував всім про месіянські часи, що в них ми живемо".

Отець крилошанин Володимир Грабець (другий зліва) в асисті священиків (зліва) о. шамб. М. Ревтюка, о. канцлера Саюка і о. А. Гановського у соборі св. Йосафата в день свого ювілею.

За „ревність і труди для Бога, добра Церкви й народу покійний патріярх Йосиф іменував його почесним крилошанином". Владика вніс тост для отця ювілята на многії і благії літа.

З нагоди ювілею о. крилошанина В. Грабця надійшло багато привітів, побажань і поздоровлень. Блаженніший патріярх Мирослав Любачівський прислав Грамоту признання і вдячности за 50-літню священичу працю в Божому винограднику, яку відчитав і вручив ювілятові о. шамб. Михайло Ревтюк. Щиро привітав ювілята Митрополит Стефан Сулик, Владики Іван Прашко з Австралії, Василь Лостен зі Стемфорду, Михайло Кучмяк з Вашінгтону, о. Володимир Кармазин, о. Тарас Дурбак, багато мирян, приятелів і членів родини.

Усні привіти зложили: інж. Ірина Кашубинська від 33-го Відділу СУА в Пармі, яка привітала ювілята, як щедрого добродія СУА і з признанням підкреслила, що завдяки жертвенності щедрих добродіїв 33-ій Відділ СУА в Пармі має можливість стипендіями утримувати на студіях 22 богословів. Сім питомців уже висвятилися, стали священиками, а цього року ще трьох будуть висвячувати. Голова Клюбу сеньорів при Соборі св. Йосафата Стефанія Улян і Сабіна Кодзельська від Сестриництва вітали отця ювілята з 50-літтям священства.

Брат інж. Роман Грабець щиро подякував Владиці Робертові за теплі слова привіту і признання та учасникам цього його родинного свята.

Отець ювілят подякував за милі і несподівані відзначення його золотого ювілею священства Владиці, парохові о. шамб. М. Ревтюкові, о. Андрієві Гановському, братові Романові і всім членам родини за приготування тих ювілейних святкувань, присутнім мирянам, які так чисельно і щиро вітали його. Згадав отець ювілят про свої студії, про воєнні часи, в яких доводилося жити і працювати, про його працю на цьому американському терені.

Отець Володимир Грабець народився у священичій родині 13-го липня 1906 року в селі Воробляк Королівський поблизу Кросно. Середню школу закінчив в гімназії в Перемишлі у 1926 році, а правничі студії в університеті Львова в 1931 році. Адвокатську практику відбув у Обертині, але та праця йому не подобалася і він рішив стати священиком. Священичі студії почав у Богословській Духовній Академії у Львові, а кінчав їх у Папському Атенею в Римі. Священичі свячення прийняв з рук Владики Діонізія Няряді 2-го квітня 1939 року. Пізніше студіював римські архіви, приготовлявся до докторської дисертації про унійні проблеми 1644-46 років, але війна перешкодила в його плянах.

В 1946 році виїхав до Америки, філядельфійської епархії. Владика Константин Богачевський вислав його, як сотрудника, до Клівленду, до парафії св. апостолів Петра і Павла, парохом якої був тоді о. митрат Дмитро Гресько. Та молодого о. В. Грабця перекидали на різні місцевості: Янгстван, Огайо, Вілтон, Норт Дакота, Сімсон, Палмертон, Трентон і Аллентавн.

Тепер отець ювілят — емерит, мешкає в Пармі, Огайо, близько своєї родини. Кожної неділі асистує священикові при відправі Служби Божої в соборі св. Йосафата в Пармі.

Приятелі і миряни собору щиро вітають отця з його 50-літтям священства і бажають йому багато Божих ласк, здоров'я.

Іван Фур

МИНУЛОГО ТИЖНЯ президент Джордж Буш прийняв на розмову в Білому Домі відомого негритянського Архиєпископа і лавреата Нобелівської нагороди миру, борця проти апартеїду в Південній Африці Дезмонда Туту. Відбулася ця зустріч зараз після того, як Білий Дім подав до відома, що на відвідини до ЗСА ще в цьому році приїде Ф.В. де Клерк, провідник Національної партії Південної Африки та на думку багатьох „майбутній наслідник президента П.В.Боти. Речник Білого Дому Марлин Фіцвотер заявив, що Ф.В. де Клерк не зустрінеться з президентом Джорджем Бушем, тільки з державним секретарем Джеймсом Бейкером.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ І БРАТА

сл. п.

ВОЛОДИМИРА ОСЕРЕДЧУКА

який упокоївся 28-го травня 1988 р.
будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

27-го травня, о год. 6-ій веч. в церкві св. Володимира в Елизабет, Н. Дж.;
27-го травня, в Люрді, Франція;
28-го травня, в Бразилії;
14-го червня, о год. 9-ій рано в церкві св. арх. Михаїла у Філядельфії, Па.

Дружина з Родиною просить про молитви за душу Покійного.

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДА

бл. п.

ІВАНА ГОЛИКА

котрий відійшов від нас по довгій і тяжкій недузі 6-го червня 1988 р.

у вівторок, 6-го червня 1989 року
буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

в церкві св. Володимира в Скрентоні, Па.

Про молитви за спокій душі Покійного просять:
дружина — СОФІЯ ГОЛИК
сини — РОМАН ГОЛИК з дружиною ЛІНДОЮ
ПЕТРО ГОЛИК
доньки — МАРУСЯ ЗДЕБ з мужем ІГОРЕМ
ОЛЬГА НОЛАН з мужем ЛІЙОМ
внуки — ІВАН і СЕРАФИНА ГОЛИК
МАРКІЯН і ТАНЯ ЗДЕБ
ХРИСТИНА, КЕЛИЙ і МАЙКО НОЛАН
та Родина в Україні

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 21-го травня 1989 р. відійшла у Вічність

бл. п.

ОКСАНА НЕДІЛКО

дружина Покійного артиста-маляра Миколи Неділка

ПАНАХИДА у вівторок, 23-го травня 1989 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Lytwyn and Lytwyn при 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН в середу, 24-го травня 1989 р. о год. 12-ій в полудне на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишила у смутку:
родини — ЯКОВЕНКО
ДАЦ

Українські професори з Канади в Чикаго

В серії викладів в університеті Лойоли в Чикаго на тему „Релігія, держава і національність у Київській Русі-Україні та серед східніх слов'ян" виступали у квітні два відомі українські викладачі з канадських університетів.

Історик д-р Орест Субтельний з Йоркського університету в Торонто доповідав 13-го квітня про релігію і державу в козацькій державі XVII-XVIII ст. Викладач дуже вдало впровадив студентів, які мають невелике знання історії України чи сходу Европи, у проблематику козацької держави, міжцерковних сто сунків у Польщі, Росії та на Україні. Він зокрема підкреслив ролю Війська Запорізького у його змаганнях скріпити українське православ'я. Проф. Субтельний також викладав у двох клясах з політичних наук на тему „Національна політика Горбачова".

На форумі філії УКУ О. Субтельний зустрівся з ширшою громадою 14-го квітня і тут виголосив доповідь „Міркування з приводу історії України: деякі спостереження про критичні моменти в нашій історії". Це був також авторський вечір молодого історика, чия об'ємиста праця англійською мовою п. з. „Україна — її історія" щойно появилася. Присутні купили 25 примірників і автор їх підписував. Ця зустріч в присутності бл. 90 осіб закінчилася прийнят тям, що його влаштували пані з 101 Відділу Союзу Українок Америки на чолі з Христею Таран.

20-го квітня в серії викладів Лойоли виступив проф. Богдан Р. Боцюрків, відомий спеціяліст з релігійних справ в СССР. Він говорив про релігійну політику за Горбачова, представляючи насамперед типологію церков і релігійних об'єднань, вирізняючи серед них „імперську Церкву" (Російську Православну), національні, зв'язані з територію (римо-католицьку в Литві, УК-Церкву, часткові національні Церкви), національні в діяспорі (юдаїзм), міжнаціональне музульманство та різні безнаціональні чи космополітальні протестантські об'єднання і секти. Зокрема доповідач зупинився на УКЦеркві, яка сьогодні формально є нелегальною, а в дійсності на півлегальною.

Наступного дня, 21-го квітня, д-р Боцюрків продовжив останню тему, доповідаючи цікаво і з великим знанням проблеми про Українську Греко-Католицьку Церкву, останні заходи її ієрархії, священиків та вірних за її леґалізацію. Доповідь, як можна було сподіватися, викликала жваве зацікавлення публіки та дискусію.

Це був останній виклад успішної серії академічних вечорів у філії УКУ у весняному семестрі 1989 року.

Н. Н.

Напередодні ювілейного з'їзду дрогобичан

У Грушівськім храмі....
Пречиста Діва у чорнім фелоні
Сумна і плакуча стоїть на бальконі.

Вірш-пісня з України

„Почуття землятства"

В одній із своїх знаменитих „Вечірніх розмов" п. з. „Почуття землятства" Максим Рильський обговорює (звичайно, обережно з уваги на цензуру й наклепників) питання „місцевого" патріотизму.

„Але я нині говорю, — каже він, між іншим, — про патріотизм 'місцевий', про патріотизм тих людей, що так ніби наївно кажуть — 'маленька, та хороша моя Золотоноша', що пишаються: ми верховниці, ми житомиряни, ми одесити, ми туляки, ми пензенські — або ще й так: ми романчани, ми вербів.ани і т. ін. Скажуть: це патріотизм дрібний, обмежений, вузький, може, навіть додадуть: реакційний. Треба докладніше про це поміркувати".

В дальшому він пояснює, яке „почуття землятства" йому до серця. „Влучно сказано десь, — каже він, — що любов до вітчизни починається з любови до берізки біля рідної хати, до стежки на городі, втоптаної дитячими ногами, до верби над ставом, у дзеркало якого ти вдивлявся змалку... Інакше кажучи, починається з малого і конкретного. А виростає — у велике і узагальнене".

Подвійний ювілей дрогобичан

В Америці й Канаді одним із виявів „почуття землятства" дрогобичан, тобто уродженців і жителів колишнього Дрогобицького повіту, є їхні періодичні земляцькі зустрічі-з'їзди. Найближчій такий з'їзд відбудеться 10-го і 11-го червня ц.р. на оселі „Верховина" в Ґлен Спей. Він буде ювілейний, бо це вже десятий з'їзд Дрогобичан (перший відбувся в 1964 р.), а крім того, дрогобичани цим з'їздом відзначають 25-річчя існування свого земляцького об'єднання — Центрального Комітету Дрогобиччини.

Для всіх дрогобичан, що могтимуть туди поїхати, їхній Десятий ювілейний з'їзд буде ще однією доброю нагодою зустрітися зі своїми розпорошеними земляками — товаришами й товаришками із шкільної лави, приятелями знайомими, спільно обговорити й вирішити важливі організаційні справи свого земляцького об'єднання, разом розважитися, забути на короткий час про свої американські чи канадські будні та полинути думками в країну свого дитинства й молодости — незабутню Дрогобиччину.

З поклоном Грушівській Божій Матері

Донедавна в Україні, крім дрогобичан і їхніх сусідів, мало хто чув про село, що має дві назви: місцеву — Грушова й офіційну — Грушів, рідне село відомого літературознавця й критика Луки Луцева, редактора двох перших томів збірника „Дрогобиччина — земля Івана Франка".

І ось раптом воно стало відоме не тільки в усій Україні, але й далеко за її межами, бо сталася тут дивна подія, що її одні набожно, а другі з кпинами назвали „Грушівським чудом", — в Томину неділю, 26-го квітня 1987 року, рівно рік після Чорнобиля, в присілку Красне, на бальконі дерев'яної церкви Пресвятої Тройці, що здавна славилася чудотворною іконою Пресвятої Богородиці й криницею з цілющою водою, з'явилася 11-річній грушівській дівчині Марійці Кізин постать Божої Матері. Опісля були й інші, що бачили Пречисту на тій же церкві. З того часу церква стала місцем масових прощ. До неї напливає народ не тільки з Дрогобицького й сусідніх районів, але й з усіх областей України, з сусідніх країн, щоб поклонитися Пречистій Діві „в Грушівськім храмі" й молитися до неї.

Влада старається доказати, що в Грушові не було жадного чуда, але народ вірить, що там сталося „чудо із чудес". „Грушівське чудо" найкращий доказ, що ворогові не вдалося знищити віри в серцях народу.

Далеко від рідної Дрогобиччини, на українському клаптику гостинної американської землі в Ґлен Спей, учасники ювілейного Десятого з'їзду Дрогобичан поклоняться Грушівській Божій Матері й подякують Їй за велике чудо — відродження релігії на рідній землі.

Адольф Гладилович

Св. п. інж. Р. Вергун

До тих, що розпочали життя вічне, приєднався недавно бл. п. інж. Роман Вергун. Книга його туземного життя закрилася. Прочитаймо дещо з неї...

Батьками Романа були о. Володимир Вергун і Ірина (Орися) Смалько (дівоче прізвище). Предки батька походили з Чернігівщини. Один із них був капеляном у війську гетьмана Богдана Хмельницького. Мати була посвоячена із священичими родами Жуковських і Стефановичів.

Крім Романа (найстаршого) в о. Володимира й Ірини Вергунів було ще двох синів: Богдан і Мирон. І вони перейшли вже до Божої вічности. Усіх трьох їх забрала смерть у протилежному до народження черґуванні. Найскоріше помер наймолодший Мирон (1938). Похований у Красноїлі на Гуцульщині. Середущий Богдан став жертвою большевицького терору. Загинув невідомо коли й де. Найстарший Роман упокоївся 6-го квітня ц.р. в Рочестері, ЗСА.

Туземний шлях Роман розпочав 31 січня 1911 р. в Березові Нижньому, Коломийського повіту, де його батько о. Володимир був тоді душпастирем. Згодом Романів життєвий шлях пробігав через гуцульські села — Річку, Соколівку, Красноїлю, в яких о. Володимирові приходилося виконувати священичі обов'язки. Але від цього шляху доводилося Романові часто відриватися у зв'язку із здобуванням освіти. Треба було перебратися до Коломиї, щоб там здобути гімназійну освіту, а згодом вдатися до Львова для здобуття вищої освіти. Доповнив там свою освіту у двох ділянках: закінчив вищий торговельний курс і відбув студії на лісовому відділі Львівської політехніки. За німецької окупації перебрав він був надлісництво в с. Гринева на Гуцульщині.

Маючи сумний досвід з часів першої большевицької окупації (арешт дружини Марусі, з якою прожив короткий час), не хотів вдруге залишатися під большевицькою окупацією і тому подався з матір'ю в 1944 році на еміґрацію.

В Німеччині, по капітуляції, працював у ЦПУЕН (Центральне Представництво Української Еміґрації в Німеччині), у представництві ЗУАДК на Европу, в адміністрації тижневика „Християнський Голос". Був активий в організації Пласт.

Після переїзду до ЗСА проживав з матір'ю в Рочестері, працював у підприємстві „Кодак". Коротко був адміністратором Оселі УБС (тоді ще УРС) „Верховина". Не покидав громадської праці: був активним у Пласті, помагав в організуванні літніх пластових таборів, був адміністратором пластової оселі в Іст Четгем. Багато часу і сил присвятив патріяльхальному рухові, був тісно пов'язаний із Товариством „Св. Софія".

Коли у Баффало створився Гуцульський осередок, який згодом переорганізувався на Гуцульське Товариство ім. Олекси Довбуша, то інж. Роман Вергун відразу зв'язався з цим Осередком. Баффалівський осередок був ініціятором створення надбудови для подібних осередків, які створилися на терені ЗСА і Канади. З цією метою у Баффало відбуся 1965 році з'їзд представників осередків, на якому покликано до життя Гуцульську раду як керівний чинник організованих гуцульських клітин. До Гуцульської ради тоді увійшли інж. Роман Вергун — голова, мгр Микола Домашевський — заступник голови і організаційний референт, Михайло Бельмеґа — секретар, Василь Михайлюк — скарбник. Головою Гуцульської ради інж. Вергун був кілька років — аж до її перетворення в УСОГ (Українське Світове Об'єднання Гуцулів).

Тлінні останки бл. п. інж. Романа Вергуна спочивали у похоронному заведенні Михайла Яцкова в Рочестері, де в суботу, 8-го і в неділю 9-го квітня були відслужені Панахиди. Служив о. Василь Бучек — парох церкви Богоявлення, до якої бл. п. Роман належав. Похоронні обряди, що їх провів теж о. Бучек, відбулися 10-го квітня. В часі Св. Літургії о. Бучек виголосив проповідь, присвячену покійному.

Близьку і дорогу інж. Вергунові Гуцульщину заступили в часі похорону три члени Гуцульського Товариства ім. Олекси Довбуша в Баффало: Михайло Мочерняк — голова, Василь Михайлюк і Микита Осташук. Перші два були у своїх кольоритних гуцульських одягах. Земляки з Гуцульщини помагали нести домовину.

Після похоронних відправ на цвинтарі покійного попрощали Оксана Бережницька від Т-ва „Св. Софії" і автор цих рядків. Прощав я його від Гуцульського Товариства і від себе особисто та своєї родини — як давнього знайомого ще з рідного краю. Всіма пов'язаними з похороном справами займалися родини Боднаруків і Березовських з Торонто та родина Томичів з Ютики. Подяку учасникам похорону в імени усіх рідних склала Ярослава Томич.

Михайло Лоза

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ОЛЬГА ПРОКОП, член УНС Відд. 5-го ім. св. Миколая в Асторії, Н.Й. померла 27-го грудня 1988 року на 69-му році життя. Нар. 5-го лютого 1919 року в Бруклині, Н.Й. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку мужа Михайла, дочку Катерину, сина Михайла мол., внуків: Тимотея, Браяна, Кімберлі і Михайла. Похорон відбувся 30-го грудня 1988 року на Пайнловн Меморіял Семетері в Пайнловн, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Маріон Климишин, секр.

о. БОГДАН ЇЖАК, член УНС Відд. 123-го ім. св. Марії в Скрентоні, Па. помер 28-го грудня 1988 року на 80-му році життя. Нар. 1908 року в селі Чесники, Рогатин Україна. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Марію, синів Андрія, Миколу і Зеновія Юрія, дві доньки Любу Бойко і Олену Івасько; 20 внуків і 13 правнуків. Похорон відбувся 2-го січня 1989 року на цвинтарі св. Володимира в Скрентоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Голик, секр.

ІВАН П. ДОВЖИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 271-го ім. Івана Франка в Елмайрі, Н.Й. помер 7-го грудня 1988 року на 31-му році життя. Нар. 10-го жовтня 1957 року в Елмайрі, Н.Й. Членом УНС став 1980 року. Залишив у смутку дружину Дороті і дочку. Похорон відбувся 10-го грудня 1988 року на укр. кат. цвинтарі св. Миколая в Елмайра Гайтс, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Чопко, секр.

ДЖЕННІ СТАНІСЛАВИШИН член УНС Відд. 270-го Б-ва ім. св. Івана Хрестителя в Джерзі Сиmethod, Н.Дж., активна в сестрицтві парафії УКЦ св. Петра і Павла, та в допомозі новим імігрантам з України, померла 14-го грудня 1988 року на 95-му році життя. Нар. 13-го лютого 1893 року в Рогатині, Україна. Членом УНС стала 1937 року. Залишила у смутку синів Йосифа і Стенлі, дочку Анну Санц, троє внуків і одного правнука. Похорон відбувся 17-го грудня 1988 року на цвинтарі Святого Імені в Джерзі Ситі, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Степан Островський, секр.

ОСТАП КВІТКОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 94-го ім. М. Шашкевича в Гемтремку, Миш., помер 22-го грудня 1988 року на 48-му році життя, Нар. 1940 року в Чернівцях, Буковина. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку дружину Марту, сина Андрія і маму Марію. Похорон відбувся 24-го грудня 1988 року на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Роман Татарський, секр.

ОЛЕКСАНДЕР САДОВИЙ, член УНС Відд. 32-го ім. Олега Ольжича в Філядельфії, Па. помер 1-го липня 1988 року. Нар. 8-го березня 1914 року у Філядельфії, Па. Членом УНС став 1968 року. Залишив у смутку дітей Михайла мол. і Дейл. Похорон відбувся 6-го липня 1988 року на цвинтарі Грінмавнт у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ІВАН КУРАХ, член УНС Відділу 72-го імени Івана Франка в Тітусвіллі, Па., помер 1-го січня 1989 року на 93-му році життя. Нар. 4-го березня 1896 року в Україні. Членом УНС став 1925 року. Залишив у смутку дружину Каролину, дочок Катерину К. Вігрен і Мері Баркер та сина Івана мол. Похорон відбувся 4-го січня 1989 року на цвинтарі Ст. Катарінс в Тітусвіллі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Каролина Курах, секр.

ІВАН ГАЛАЦЬКИЙ, член УНС Відд. 76-го ім. св. Івана в Нюарку, Н.Дж., помер 20-го березня 1989 року на 97-му році життя. Нар. 1891 року в Варшаві, Польща. Членом УНС став 1923 року. Залишив у смутку двох синів Альберта і Петра. Тіло було спалене в „Еверґрін" крематорії (попіл переховує син Петро) в Гіллсайд, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Юлія Демчук, секр.

МАРІЯ ЛЕМАК, член УНС Відд. 125-го Т-ва „Благовіщення" в Чикаго, Ілл. померла 3-го квітня 1989 року на [illegible]-му році життя. Нар. 1909 року в Яблонці, Україна. Членом УНС стала 1936 року. Залишила у смутку дочок Тересу і Р[illegible] Енн. Похорон відбувся 5-го січня 1989 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Ґльорія Пашен, секр.

СТЕФАН МАДИЛЮС, член УНС Відд. 45-го Т-ва „Любов" в Філядельфії, Па. помер 16-го квітня 1989 року на 73-му році життя. Нар. 1915 року в Стрию, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину, Емілію. Похорон відбувся 20-го квітня 1989 року на Укр. Нац. Цвинтарі у Вашінґтоні, Д.К.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

Казковий...

(Закінчення зі стор. 2)

лай-хана почала хитатися і багато монголів стали поволі залишити Китай. А під кінець, тих хто залишився китайці прогнали, знищуючи при тому, все те, що мало будь-який зв'язок з монгольськими наїзниками.

Після 1368 року китайський престіл обняв родовитий китаєць, започатковуючи династію Мінґів. Монгольські назви, подані в „Описі світу", замінено китайськими, включно із столицею Камбалюк, яку замінено на Пекін (сьогодні Бейджінґ).

Дивлячися з перспективи поверх 700 років, важко декому зрозуміти, як це було можливо, щоб нарід, 2,000-літньою культурою та такими потужними династіями, як Сунґ, Ган, Чов та Шанґ, міг попасти в ярмо малокультурних монгольських орд, очолюваних Кублай-ханом, внуком Джінґіс-хана.

А проте, Марко Польо подивляв добру організацію, толеранцію та гостинну настанову Кублай-хана до чужих віровизнань та купецьких представників інших народів.

Кублай-хан, до речі, дуже полюбив Марка Польо за його розум та зовнішний вигляд, використовував його, як свого довіреного амбасадора для різних складних дипломатичних доручень та постійно відтягав час його повороту до Венеції. Але не довго перед його смертю трапилася Маркові нагода вернутися назад до родинної Венеції морським шляхом, крізь Персію, до якої, на доручення Кублай-хана, він привіз одну з монгольських князівен на двір перського короля.

„Опис світу" Рустічеллі, який подиктував йому Марко Польо, читачі сприйняли спочатку за суцільну фантазію. Цьогочасним бо мешканцям Европи не могло поміститися в головах, щоб десь в далекій Азії міг існувати такий великий, багатий, та так добре зорганізований край, як Китай.

Ще менше ймовірним видався їм опис китайських міст, головно міста Ганчов, у східній частині Китаю, в порівнянні з яким, Венеція скидалася на скромну попелюшку.

А чейже Марко Польо не говорив брехні, навпаки він подавав дуже докладно розташування кожного міста та його відстані від сумежних міст, рік та гір. Сьогодні, коли розглядати цю книжку з перспективи 700 років, слід ствердити її суцільну правдивість та вірність.

У своїй, недавно опублікованій книжці „Дисковерерс", Денієл Бирстін, директор Конґресової бібліотеки, вважає Марка Польо предтечею Христофера Колюмба, якого подорож до Китаю молодого венецького купця надхнула сміливим задумом подорожі до Нового Світу. В цю подорож він, крім Біблії, забрав з собою також італійський переклад „Опису світу", п. з. „Іль Мільоне".